

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
циклу професійної обов'язкової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою
соціально-гуманітарних дисциплін
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 03.08.2024 №2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Організаційна психологія»

2024 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Навчальна дисципліна «Організаційна психологія» для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок з організації досліджень у рамках організаційної психології.

Отримані знання допоможуть забезпечити творчість та ініціативу в професійній діяльності.

Відмінною особливістю даної дисципліни є те, що вона на основі наукового аналізу надає можливість зрозуміти, передбачити і вдосконалити індивідуальне виконання поставлених завдань і функціонування організації.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Дмитренко Марія Йосипівна, професор кафедри суспільних наук, факультету цивільного захисту, доктор філософських наук, професор
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 14. Номер телефону: 050 664 9699
E-mail	-dmytrenko-@ukr.net
Наукові інтереси	Стосуються проблем організаційної психології, корпоративної культури організацій та дослідження соціальних проблем.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор філософських наук 09.00.04 «Філософська антропологія, філософія культури». Автор та співавтор 10 колективних монографій, понад 100 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/ua/Osvitnya-diyalnist.html>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у першій та четвертій четвер кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 245. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни

Оволодіння психологічними знаннями для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних курсів соціально-психологічного циклу. В процесі вивчення дисципліни здобувачі повинні засвоїти основні категорії організаційної психології, історичні передумови і перспективи розвитку організаційної психології, її напрями та галузі, структуру, задачі та методи науки, її міждисциплінарні зв'язки з іншими науками.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Вибіркова професійна	
Рік підготовки	4-й	4
Семестр	8-й	8-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	5	5
кількість модулів	1	1
загальна кількість годин	150	150
Розподіл часу за навчальним планом:		
лекції (годин)	34	12
семінарські, практичні (годин)	40	2
самостійна робота (годин)	76	136
Форма підсумкового контролю		
іспит	5	6

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: соціальна психологія, конфліктологія, психологія управління.

Постреквізити: виконання та захист бакалаврської роботи.

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

– досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.	ПР 9
Ефективно виконувати різні ролі у команді у тому числі демонструвати лідерські якості.	ПР 14
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.	ПР 16
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПР 17

– формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Здатність працювати в команді.	ЗК 9
Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах та адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.	ФК 2

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Змістовий модуль 1. Організаційна психологія як наукова дисципліна, її предмет, завдання та методи

Тема №1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки
Література: [Баз.: 3, 4, 5. Доп.: 2-7].

Тема №2. Основні види діяльності психологів по роботі з персоналом
Література: [Баз.: 3, 4, 5. Доп.: 2-8].

Тема №3. Поняття про організації та їх основні функції
Література: [Баз.: 3, 4, 5. Доп.: 2-8].

Тема №4. Психологічні основи управління організаціями
Література: [Баз.: 3, 4, 5. Доп.: 2-7].

Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні чинники організаційної поведінки та організаційних процесів

Тема №5. Психологічні механізми мотивації персоналу
Література: [Баз.: 2, 5. Доп.: 1-4].

Тема №6. Адаптація співробітників в організації
Література: [Баз.: 1, 2, 5. Доп.: 3, 8].

Тема № 7. Технологічний підхід та інтерактивні техніки в роботі психологів

Література: [Баз.: 2, 4, 5. Доп.: 4, 6].

Тема № 8. Психолого - організаційне консультування
Література: [Баз.: 2, 3, 5. Доп.: 4, 7].

Тема № 9. Технологія профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації

Література: [Баз.: 2, 4, 5. Доп.: 2, 6].

Тема № 10. Особливості формування конкурентоздатної команди
Література: [Баз.: 2, 3, 5. Доп.: 4, 8].

Тема № 11. Запобігання та розв'язання організаційних конфліктів
Література: [Баз.: 1, 3, 5. Доп.: 4, 6].

Контрольна робота за модулем 1
Іспит

9. Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма			
	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
лекції		семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль

МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Змістовий модуль 1. Організаційна психологія як наукова дисципліна, її предмет, завдання та методи					
Тема 1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 2. Основні види діяльності психологів по роботі з персоналом	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 3. Поняття про організації та їх основні функції	13	4	4	5	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 4. Психологічні основи управління організаціями	13	2	2	9	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні чинники організаційної поведінки та організаційних процесів					
Тема 5. Психологічні механізми мотивації персоналу	14	2	4	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 6. Адаптація співробітників в організації	14	2	4	8	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 7. Технологічний підхід та інтерактивні техніки в роботі психологів	14	4	4	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 8. Психолого - організаційне консультування	14	4	4	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 9. Підходи до профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації	14	4	4	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 10. Особливості формування конкурентоздатної команди	14	4	4	6	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Тема 11. Запобігання та розв'язання організаційних конфліктів	12	4	4	4	опитування, письмові завдання, індивідуальна робота
Підсумкова модульна робота	2	-	-	-	-
Іспит	5	-	-	-	-
Разом за модуль 1	150	34	40	76	-

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма	
	Кількість годин	

	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ					
Змістовий модуль 1. Організаційна психологія як наукова дисципліна, її предмет, завдання та методи					
Тема 1. Організаційна психологія як галузь психологічної науки	13	2	-	11	індивідуальна робота
Тема 2. Основні види діяльності психологів по роботі з персоналом	13	-	2	11	індивідуальна робота
Тема 3. Поняття про організації та їх основні функції	13	2	-	11	індивідуальна робота
Тема 4. Психологічні основи управління організаціями	13	2	-	11	індивідуальна робота
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні чинники організаційної поведінки та організаційних процесів					
Тема 5. Психологічні механізми мотивації персоналу	14	-	-	14	індивідуальна робота
Тема 6. Адаптація співробітників в організації	14	-	-	14	індивідуальна робота
Тема 7. Технологічний підхід та інтерактивні техніки в роботі психологів	14	2	-	12	індивідуальна робота
Тема 8. Психолого - організаційне консультування	14	2	-	12	індивідуальна робота
Тема 9. Підходи до профілактики та подолання комунікативних бар'єрів в організації	14	-	-	14	індивідуальна робота
Тема 10. Особливості формування конкурентоздатної команди	14	-	-	14	індивідуальна робота
Тема 11. Запобігання та розв'язання організаційних конфліктів	14	2	-	12	індивідуальна робота
Підсумкова модульна робота	-	-	-	-	-
Іспит	6	-	-	-	-
Разом за модуль 1	150	12	2	136	-

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Організаційна психологія».

10. Орієнтовна тематики індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час

семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у силабусі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям, як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія».

1. Теорії організації:
2. Класичні теорії організацій.
3. Концепції «людських стосунків».
4. Ситуаційні теорії організацій.
5. Мотивація організаційної діяльності.
6. Види потреб в організації.
7. Групова мотивація в організації.
8. Методи стимулювання в організації.
9. Діагностика мотивації персоналу.
10. Загальна характеристика теорій лідерства: структурний, поведінковий та ситуаційний підходи.
11. Структурний підхід: дослідження в руслі «теорії рис»: С. Клубек, Б. Басс, Р. Кеттел, Г. Стайс, С. Бірд, Р. Стогділл, Р. Манн, Дж. Гейер, С. Коссен, А. Лоутон, Е. Роуз, М. Гантер та ін.
12. Поведінковий підхід: експерименти К. Левіна.
13. Стили лідерства: авторитарний, демократичний, потуральний.
14. Управлінська решітка Р. Блейка і Дж. Моутона.
15. Ситуаційний підхід: дослідження Л. Картера і М. Ніксона.
16. РМ-теорія лідерства Д. Місумі.
17. Ситуаційна модель лідерства Ф. Фідлера.
18. Ситуаційна теорія Херсі-Бланшара.
19. Поняття організаційної влади.
20. Влада як базова категорія.
21. Специфіка організаційної влади.
22. Психологія ризику і ухвалення рішення в організації.
23. Теорії ухвалення рішення.
24. Особливості самостійного ухвалення рішення.
25. Особливості групового ухвалення рішення.
26. Професійне становлення фахівця: структурний та процесуальний аспекти.
27. Моделі професійного становлення особистості (Д. Сьюпер, Ш. Бюлер, К. Юнг, Ю. Поваренков, О. Саннікова, В. Бодров, Е. Клімов, Т. Кудрявцева, Н. Глуханюк, Е. Зеєр, Ю. Поварьонков, Н. Пов'якель та ін.).

28. Рівні організаційної культури.
 29. Цінності менеджера та організації.
 30. Емоційний потенціал колективу.
 31. Емоційні явища в організації.
 32. Зміст і реалізація емоційного потенціалу колективу.
4. Методи дослідження емоційного потенціалу колективу.

11. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

– методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– науково-дослідна робота;

– самостійна робота.

12. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, іспит, стандартизовані тести, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень.

13. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання наведена в таблиці.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання

100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

14. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи, заліку та іспиту.

15. Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна кількість балів
Модуль № 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	16	0	0
	Семінари (практичні заняття)	18	2	36
	Індивідуальні завдання		8	8
	ПМР	1	16	16
	II. Підсумковий контроль			
	Іспит	1	40	40
Разом за всі види навчальної роботи модуля 1				100

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 8. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках щодо виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» (розділ «Заохочувальне оцінювання»).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу:

- поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять;
- оцінка (бали) за індивідуальну роботу;
- оцінка (бали) за виконання творчих робіт;
- підсумковий контроль успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 2 балів:

2 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію, використовуються професійні терміни.

1 бал – завдання виконане на рівні окремих фрагментів, аргументація відсутня.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. При виконанні практичних завдань оцінюється вміння правильно підібрати психодіагностичний комплекс, технології психологічної допомоги та вміння їх застосовувати на практиці.

Підсумкова модульна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох питань, теоретичного та практичного завдання. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 16 балів):

Теоретичне завдання: вага одного правильно вирішеного теоретичного завдання становить 6 балів.

Практичне (творче) завдання: максимальна кількість балів за вирішення практичного завдання становить 10 балів. При вирішенні даного завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію (4 бали), самостійність її вирішення (3 бали) та творчий підхід (3 бали).

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами за результатами вивчення модулю дисципліни – іспиту.

Кожен варіант підсумкового контролю складається з трьох завдань. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміти застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив поставлених завдань;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання завдань індивідуальної роботи у першому модулі дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 8 балів і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх,

коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

5 балів – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

4 бали – робота виконана у повному обсязі із дотриманням визначеної структури за виключенням деяких елементів. Робота містить аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

3 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, окремі висновки. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома

показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної недоброчесності;

Проектна діяльність: 5 балів – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Наявний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

4 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

3 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний

матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

2 бали – робота виконана частково. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження. Використані методи переважно вжито доцільно. Містяться часткові висновки. Презентація проекту перевантажена текстом, доповідач слабо орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з грубими помилками;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження або вони відсутні. Використані методи недоцільні. Містяться часткові висновки. Презентація проекту відсутня, доповідач не орієнтується у поданому матеріалі;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності.

16. Перелік завдань для підготовки до іспиту

1. Організаційна психологія як самостійна наукова дисципліна. Область і предмет дослідження організаційної психології.

2. Історія виникнення та становлення організаційної психології. Перспективи розвитку організаційної психології.

3. Зв'язок організаційної психології з іншими науками.

4. Організаційна психологія як система поведінкових технологій. Рівні аналізу в організаційній психології.

5. Загальна характеристика методів дослідження організаційної психології. Дослідження в організаційній психології.

6. Методи організаційної психології (метод спостереження, метод аналізу документів, метод опитування, метод інтерв'ювання, метод соціометричного дослідження, метод експерименту): описати будь-який метод на вибір студента.

7. Поняття про організацію. Природа організацій.

8. Основні характеристики організації.

9. Організація як відкрита система.

10. Поняття про організаційну структуру. Формальна та неформальна організаційна структура.

11. Життєвий цикл організації.

12. Екстравертована та інтровертована організація.

13. Організація, що відчуває й інтуїтивна організація.

14. Організація, що керується розумом й організація, що керується відчуттями.

15. Організація, яка оцінює й організація, яка сприймає.

16. Визначення сутності управління організаціями.

17. Поняття лідерства і керівництва в організації.

18. Стили управління та їх вплив на функціонування організації.

19. Психологічні особливості діяльності менеджерів і управлінської команди організацій.

20. Теорії лідерства: структурний, поведінковий та ситуаційний підходи. (описати будь-який підхід на вибір студента).

21. Теорії організації (класичні теорії організацій; концепції «людських

відносин»; ситуаційні теорії організацій): описати будь-яку теорію на вибір студента).

22. Види потреб в організації.

23. Групова мотивація в організації.

24. Методи стимулювання в організації.

25. Діагностика мотивації персоналу.

26. Поняття організаційної влади.

27. Специфіка організаційної влади.

28. Теорії ухвалення рішення.

29. Особливості самостійного ухвалення рішення.

30. Особливості групового ухвалення рішення.

31. Професійна компетентність фахівця.

32. Структурно-функціональні компоненти професійної компетентності.

33. Професійне становлення фахівця.

34. Стадії професійного становлення.

35. Чинники успішної професійної адаптації.

36. Правила побудови ефективних комунікацій в організаціях (організація та проведення ділових бесід, переговорів, нарад).

37. Психологічні особливості публічного виступу.

38. Спілкування в організації. Функції спілкування. Види і типи організаційних комунікацій.

39. Психологічні основи організаційної поведінки особистості.

40. Моделі організаційної поведінки.

41. Організаційна дисципліна.

42. Відданість організації.

43. Поняття організаційної культури.

44. Зміст організаційної культури.

45. Структура організаційної культури.

46. Соціально-психологічні чинники формування організаційної культури.

47. Взаємодія між культурами.

48. Цінності та організаційна поведінка.

49. Цінності менеджера та організації.

50. Поняття про організаційний та соціально-психологічний клімат.

51. Психологічні підходи до визначення організаційного клімату.

52. Основні параметри організаційного клімату.

53. Роль психологічної сумісності та спрацьованості у формуванні соціально-психологічного клімату організації.

54. Методи вивчення та шляхи покращення організаційного клімату.

55. Емоційні явища в організації.

56. Зміст і реалізація емоційного потенціалу колективу.
57. Методи дослідження емоційного потенціалу колективу.
58. Психологічні особливості фахівців сфери управління в умовах війни.
59. Професійні деформації та особистісні розлади фахівця.
60. Синдром емоційного вигорання. Професійний стрес

18. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.

19. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 565.

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

Базова література

1. Власова О. І. Соціальна психологія організацій та управління : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 398 с.

2. Карамушка Л.М. Актуальні проблеми психології управління та організаційної психології — К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України, 2003. 56 с.
3. Кулініч І. О. Психологія управління : підручник Київ: Знання, 2011. 415 с.
4. Пірен М. І. Конфліктологія : підручник Київ: МАУП, 2003. 360 с.
5. Ходаківський Є. І. Психологія управління : підручник Київ: Центр учбової літератури, 2011. 664 с.
6. Шегда А. В. Менеджмент : підручник Київ: Знання, 2004. 687 с.

Допоміжна

1. Власова О. І. Організаційна поведінка : навч. посібник Київ: КНЕУ, 2008. 96 с
2. Герчанівська П. Е. Культура управління : навч. посібник Київ: ІВЦ Видавництво "Політехніка", 2005. 152 с
3. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану, навчальний посібник за заг. ред. Ковалю М. Львів 2023, 191 с.
4. Данюк В. М. Менеджмент персоналу : навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2004. 398 с.
5. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посібник Київ: Центр навч. літератури, 2005. 456 с.
6. Ложкін Т. В. Психологія конфлікту : теорія і сучасна практика : навч. посібник Київ: ВД "Професіонал", 2006. 416 с.
7. Слободянюк А. В. Психологія управління та конфліктологія : навч. посібник Вінниця : ВНТУ, 2010. 120 с.
8. Цимбалюк І. М. Психологія управління : навчальний посібник Київ: ВД "2008", 2008. 624 с.

Інформаційні ресурси

1. twirpx.com/file/524552/
2. studentlibrary.net/.../86101043
3. monsimulacres.at.ua/load/12
4. ladoshki.com/?books...29

Розробник:
професор кафедри соціально-гуманітарних

Марія ДМИТРЕНКО